

مقایسه‌ی عزت نفس دانشجویان مشروط و غیر مشروط دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

معصومه دل آرام^۱، ته‌مینه صالحیان^۲، زیبا رئیسی^۳، نسرین فروزنده^۴

masoumehdelaram@yahoo.com

نویسنده‌ی مسئول: شهرکرد، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، دانشکده‌ی پرستاری و مامایی

چکیده

زمینه و هدف: ارتباط بین عزت نفس و وضعیت تحصیلی متفاوت گزارش شده است و مطالعات انجام شده در این زمینه به طور عمده بر روی دانش‌آموزان متمرکز بوده است. لذا هدف مطالعه‌ی حاضر مقایسه‌ی اعتماد به نفس دانشجویان مشروط و غیر مشروط دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در سال ۸۹-۸۸ بود.

روش بررسی: در این مطالعه‌ی مقطعی، ۳۱۰ نفر از دانشجویان از ۴ دانشکده و ۱۰ رشته‌ی تحصیلی در دو گروه مشروط و غیر مشروط با استفاده از پرسشنامه ۵۸ سووالی کوپر اسمیت از نظر میزان اعتماد به نفس مورد بررسی و مقایسه قرار گرفتند. تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از آزمون‌های تی مستقل، مجذور کای و ضریب همبستگی پیرسون صورت گرفت و میزان $P < 0/05$ معنی دار تلقی گردید.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار نمرات کل عزت نفس در دانشجویان مشروط $19/60 \pm 4/9$ و در دانشجویان غیر مشروط $31/76 \pm 6/4$ بود و تفاوت دو گروه معنی دار بود ($P < 0/008$). همبستگی عزت نفس با معدل دانشجویان معنی دار نبود.

نتیجه‌گیری: دانشجویان مشروط از اعتماد به نفس پایین تری نسبت به دانشجویان غیر مشروط برخوردار بودند. پیشنهاد می‌شود نحوه‌ی مقابله با عوامل مختل کننده‌ی اعتماد به نفس و کسب مهارت‌های اجتماعی به دانشجویانی که سابقه‌ی مشروطی دارند، آموزش داده شود.

واژگان کلیدی: دانشجویان مشروط، دانشجویان غیر مشروط، عزت نفس

مقدمه

توجه قرار گیرد. از جمله این عوامل می‌توان به عوامل جمعیتی، جایگاه اجتماعی اقتصادی، عوامل آموزشی، سلامت روان و عزت نفس اشاره کرد (۱). با توجه به اینکه دانشجویان گروه‌های مختلف علوم پزشکی در آینده عهده‌دار تامین، حفظ و ارتقای سطح سلامت جامعه خواهند بود، باید

نتایج حاصل از مطالعات انجام گرفته در وضعیت تحصیلی دانشجویان موید چگونگی تاثیر عواملی از قبیل ویژگی‌های دموگرافیک و روانشناختی مداخله‌گر در رفتارهای تحصیلی آنان است و شناخت این عوامل می‌تواند در پیشگیری از شکست تحصیلی و بهبود کیفیت آموزش مورد

۱- کارشناس ارشد مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

۲- کارشناس ارشد مامایی، مربی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان (ایران شهر)

۳- کارشناس ارشد مامایی، مربی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

۴- کارشناس ارشد پرستاری، مربی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد

دانشجویان به ویژه دانشجویان گروه علوم پزشکی به دلیل رویارویی با عوامل استرس‌زای بیشتر و لزوم سازگاری مناسب، باید از سلامت روان و خود اتکایی بیشتری برخوردار باشند تا بتوانند به توفیق بیشتری در تحصیل و در نهایت در حرفه خود دست یابند. در تحقیقی ارتباط بین اعتماد به نفس با مفاهیمی همچون افسردگی، احساس تنهایی و اضطراب به عنوان متغیرهای منفی و مفاهیمی چون احساس کارآیی، توانمندی و پیشرفت تحصیلی به عنوان متغیرهای مثبت مورد بررسی قرار گرفته است (۱۱). وجود نتایج متناقض در مطالعات در کنار موضوع با اهمیت پیشرفت تحصیلی و اثرات آن بر فرد و جامعه، لزوم انجام پژوهش‌های بیشتر را تأکید می‌نمایند و با توجه به اینکه اکثر مطالعات انجام شده در مورد ارتباط بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان متمرکز بوده، بررسی‌های انجام شده در دانشجویان بسیار محدود بوده است. مطالعه‌ی حاضر سعی دارد وضعیت اعتماد به نفس را در این گروه بررسی نماید. لذا هدف این مطالعه مقایسه‌ی عزت نفس دانشجویان مشروط و غیر مشروط رشته‌های مختلف علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در سال ۸۹-۱۳۸۸ بود.

روش بررسی

این مطالعه‌ی مقطعی که جامعه‌ی آن را کلیه‌ی دانشجویان شاغل به تحصیل در رشته‌های پزشکی، پرستاری و مامایی، اتاق عمل، بهداشت عمومی، بهداشت محیط، بهداشت خانواده، علوم آزمایشگاهی، هوشبری و رادیولوژی در چهار دانشکده‌ی پزشکی، پرستاری و مامایی، بهداشت و پیراپزشکی تشکیل داده‌اند، بر روی ۳۱۰ دانشجو که با رضایت وارد مطالعه شدند، در دو گروه مورد و شاهد انجام شد. گروه مورد دانشجویانی بودند که در نیمسال اول و دوم سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ مشغول به تحصیل بوده، حداقل سابقه‌ی یک ترم مشروطی داشتند و گروه شاهد افرادی بودند

به دقت مورد مراقبت قرار گیرند تا بتوانند نقش خود را به عنوان یک نیروی تحصیل کرده و متخصص به خوبی ایفا نمایند (۲). از این رو شناخت عواملی که می‌توانند عزت نفس آن‌ها را به مخاطره انداخته و به شیوه‌های مختلف سبب افت کمی و کیفی آموزش گردند، بسیار مهم است (۴، ۳). عزت نفس رضایت فرد نسبت به خود و احساس ارزشمند بودن است. به عبارت دیگر منظور از عزت نفس آن است که فرد نسبت به خود چگونه فکر می‌کند، چقدر خود را دوست داشته، از عملکرد خود راضی می‌باشد. به خصوص به لحاظ اجتماعی و تحصیلی خود را چگونه احساس کرده و میزان هماهنگی و نزدیکی خود ایده‌آل و خود واقعی را چقدر می‌داند (۵). بررسی‌هایی که در مورد رابطه‌ی عزت نفس و وضعیت تحصیلی تا به حال انجام شده، همگی همسو نبوده‌اند. در حالی که برخی از آن‌ها نشان می‌دهند؛ بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی همبستگی مثبت و بالایی وجود دارد (۶ و ۷)، برخی دیگر همبستگی کمی را گزارش کرده‌اند و حتی با این ایده که عزت نفس اثر مستقیمی بر پیشرفت تحصیلی دارد، موافق نیستند (۸). مطالعه‌ای گزارش کرده است که افرادی که از عزت نفس بالاتری برخوردار هستند در مقایسه با اشخاص با عزت نفس کم، در برابر مسایل و مشکلات مقاومت بیشتری داشته، احتمال موفقیت آن‌ها هم بیشتر است (۹). یافته‌های چند مطالعه نشان می‌دهند که عزت نفس و پیشرفت تحصیلی با یکدیگر ارتباط مستقیمی داشته و داشتن اعتماد به نفس و احساس خوب بودن منجر به تلاش بیشتر برای رسیدن به استاندارد بالاتر و پیشرفت می‌گردد (۵). صاحب نظران دیگر رابطه‌ی مستقیم این دو را مورد تردید قرار داده و می‌گویند عزت نفس متوسط یا بالا، تأثیر مهم و معنی‌داری بر عملکرد تحصیلی نداشته و عزت نفس پایین، تأثیر بازدارنده‌ای بر پشتکار و عملکرد تحصیلی دارد (۱۰). دوره‌ی دانشجویی دوره‌ای مهیج و پر چالش برای دانشجویان است. در طول این دوره کلیه‌ی

معدل کمتر از ۱۲ در هر ترم تحصیلی مشخص گردید. برای مقایسه‌ی میانگین متغیرهای کمی از آزمون تی مستقل، جهت مقایسه‌ی متغیرهای کیفی از آزمون مجذور کای و برای سنجش ارتباط عزت نفس با متغیرهای فردی از آزمون ضریب همبستگی پیرسون استفاده و و میزان $p < 0/05$ معنی دار تلقی گردید.

یافته‌ها

تجزیه و تحلیل آماری بر روی ۳۱۰ پرسشنامه‌ی تکمیل شده و غیرمخدوش صورت گرفت که از این تعداد ۱۰۱ مورد آن مربوط به دانشجویان مشروط و ۲۰۹ مورد مربوط به دانشجویان غیر مشروط بود. میانگین و انحراف معیار سن در دانشجویان مشروط $23/02 \pm 4/0$ و در دانشجویان غیر مشروط $21/31 \pm 1/4$ بود و تفاوت دو گروه معنی دار بود ($P < 0/001$). دو گروه از نظر جنس نیز تفاوت معنی داری با یکدیگر داشتند و دانشجویان مشروط بیشتر مذکر بودند ($P < 0/001$). میانگین و انحراف معیار معدل ترم‌های گذشته در گروه اول $12/97 \pm 1/1$ و در گروه دوم $15/72 \pm 1/3$ بود و تفاوت معنی دار بود ($P = 0/03$). وضعیت تاهل و سکونت در خوابگاه در دو گروه وضعیت مشابهی داشت. از نظر سهمیه‌ی قبولی در کنکور اختلاف معنی داری بین دو گروه مشروط و غیر مشروط وجود داشت و گروه مشروط بیشتر با استفاده از سهمیه‌ی غیرمناطق وارد دانشگاه شده بودند ($P < 0/001$). بیشتر افراد در گروه مشروط، بومی استان بوده ($P = 0/02$)، استعمال سیگار و سایر مواد مخدر را داشته ($P < 0/001$) و دارای شغل اضافه بودند ($P < 0/001$). (جدول ۱). میانگین و انحراف معیار نمرات اعتماد به نفس در دو گروه مشروط و غیر مشروط بر اساس رشته تحصیلی در جدول ۲ ارائه شده و نشان می‌دهد که در رشته‌های پرستاری، اتاق عمل، بهداشت عمومی، بهداشت خانواده و علوم آزمایشگاهی دانشجویان مشروط نمرات اعتماد به نفس

که از همان دوره و همان کلاس انتخاب شده بودند و سابقه‌ی مشروطی نداشتند. نحوه‌ی انتخاب دانشجویان غیر مشروط بدین صورت بود که حداقل برابر تعداد دانشجویان مشروط از هر رشته‌ی تحصیلی، دانشجویان غیر مشروط برحسب سال ورود به دانشگاه و رشته تحصیلی به قید قرعه انتخاب شدند. به طور مثال اگر دو نفر از دانشجویان پزشکی ورودی ۸۳ مشروط شده بودند، از همان گروه دو نفر بطور تصادفی به عنوان دانشجوی غیر مشروط انتخاب شدند. جمع آوری داده‌ها به وسیله‌ی فرم ثبت اطلاعات فردی و مقیاس اعتماد به نفس کوپر اسمیت صورت گرفت. این مقیاس دارای ۵۸ گزینه‌ی با ۸ گزینه‌ی دروغ سنج است و ۵۰ گزینه باقیمانده به ۴ حیطه‌ی عزت نفس کلی، عزت نفس اجتماعی (همسالان)، عزت نفس خانوادگی (والدین) و عزت نفس تحصیلی (آموزشگاه) تقسیم شده است و پاسخ به گزینه‌ها بلی و خیر می‌باشد. شیوه‌ی نمره گذاری این مقیاس به صورت صفر و یک است. به این معنی که در سوالات ۲-۴-۵-۱۰-۱۴-۱۸-۱۹-۲۱-۲۳-۲۴-۲۸-۲۹-۳۰-۳۲-۳۶-۴۵-۴۷ و ۵۷ پاسخ بلی نمره‌ی یک و پاسخ خیر نمره‌ی صفر می‌گیرد و بقیه‌ی سوالات به صورت معکوس است، یعنی پاسخ خیر نمره‌ی یک و پاسخ بلی نمره‌ی صفر می‌گیرد. با این شرایط حداقل نمره‌ی صفر و حداکثر آن ۵۰ خواهد بود. افرادی که از ۸ گزینه دروغ سنج بیش از ۴ نمره کسب کرده بودند به دلیل اینکه سعی کرده بودند خود را بیشتر از آن چیزی که هستند، نشان دهند، از مطالعه خارج شدند. در تحقیقی که بر روی ۳۳۰ دانش آموز در سال ۱۳۷۰ در تهران انجام شده، میانگین نمره‌ی به دست آمده از این پرسشنامه ۲۵/۴ بوده است و لذا افرادی که در این آزمون بیشتر از نمره‌ی میانگین بگیرند، دارای عزت نفس بالا و افرادی که کمتر از آن بگیرند، دارای عزت نفس پایین هستند. روایی و پایایی این ابزار در مطالعات مختلف انجام شده در کشور مورد تایید قرار گرفته است (۱۳ و ۱۲). وضعیت مشروطی با

کمتری را نسبت به دانشجویان غیر مشروط کسب کرده بودند.

جدول ۱: توزیع فراوانی متغیرهای فردی، خانوادگی و سهمیه ای در دانشجویان مشروط و غیر مشروط

عوامل مرتبط	مشروط	غیر مشروط	آزمون مجذور کای	سطح معنی داری
سهمیه	۱۰۱(۸۳)	۲۰۹(۲۰۲)	۱۹/۲۳	<۰/۰۰۰۱
مناطق	۱۰۱(۱۸)	۲۰۹(۷)		
غیر مناطق				
وضعیت تاهل	۱۰۱(۸۵)	۲۰۹(۱۸۴)	۱/۱۱	۰/۵۲
مجرد	۱۰۱(۱۶)	۲۰۹(۲۵)		
متاهل				
سکونت در خوابگاه	۱۰۱(۶۲)	۲۰۹(۱۳۰)	۰/۰۰۰	۰/۳۵
بلی	۱۰۱(۳۸)	۲۰۹(۷۹)		
خیر				
بومی استان	۱۰۱(۵۸)	۲۰۹(۱۴۶)	۴/۲۳	۰/۰۲
بلی	۱۰۱(۴۳)	۲۰۹(۶۳)		
خیر				
وضعیت مسکن خانواده	۱۰۱(۸۹)	۲۰۹(۱۹۰)	۰/۱۲	۰/۴۱
شخصی	۱۰۱(۱۰)	۲۰۹(۱۹)		
اجاره ای				
استعمال سیگار	۱۰۱(۲۳)	۲۰۹(۱۲)	۱۸/۲۵	<۰/۰۰۰۱
بلی	۱۰۱(۷۸)	۲۰۹(۱۹۷)		
خیر				
استعمال سایر مواد مخدر	۱۰۱(۱۲)	۲۰۹(۳)	۱۴/۳۰	<۰/۰۰۰۱
بلی	۱۰۱(۸۹)	۲۰۹(۲۰۶)		
خیر				
داشتن شغل اضافه	۱۰۱(۳۴)	۲۰۹(۹)	۴۷/۴۱	<۰/۰۰۰۱
بلی	۱۰۱(۶۷)	۲۰۹(۲۰۰)		
خیر				
دانشکده	۱۰۱(۳۴)	۲۰۹(۵۶)		
پزشکی	۱۰۱(۲۸)	۲۰۹(۹۳)	۹/۴۱	۰/۰۲
پرستاری	۱۰۱(۲۷)	۲۰۹(۳۵)		
بهداشت	۱۰۱(۱۲)	۲۰۹(۲۵)		
پیراپزشکی				
علاقه به رشته	۱۰۱(۷۰)	۲۰۹(۱۷۸)	۱۱/۹۲	۰/۰۰۳
بلی	۱۰۱(۳۱)	۲۰۹(۳۱)		
خیر				
ازدواج در دانشگاه	۱۰۱(۱۰)	۲۰۹(۱۵)	۰/۸۳	۰/۲۲
بلی	۱۰۱(۹۱)	۲۰۹(۱۹۴)		
خیر				
رضایت از زندگی	۱۰۱(۶۸)	۲۰۹(۱۸۸)	۲۴/۳۲	<۰/۰۰۰۱
بلی	۱۰۱(۳۳)	۲۰۹(۲۱)		
خیر				
علاقه به تحصیل	۱۰۱(۵۱)	۲۰۹(۱۴۷)		۰/۰۰۲
زیاد	۱۰۱(۴۰)	۲۰۹(۵۴)	۱۲/۵۷	
متوسط	۱۰۱(۱۰)	۲۰۹(۸)		
کم				

جدول ۲: مقایسه‌ی نمرات کل عزت نفس در دو گروه مشروط و غیر مشروط بر حسب رشته‌ی تحصیلی

رشته‌ی تحصیلی	نمرات عزت نفس	
	مشروط	غیر مشروط
	انحراف معیار \pm میانگین	انحراف معیار \pm میانگین
پزشکی	۳۰/۴۸ \pm ۷/۱	۳۱/۰۹ \pm ۶/۵
پرستاری	۳۰/۱۴ \pm ۵/۶	۴۱/۷۳ \pm ۶/۵
مامایی	۳۳/۰۰ \pm ۰/۰	۳۱/۸۸ \pm ۷/۲
اتاق عمل	۲۰/۰۰ \pm ۰/۰	۳۱/۵۰ \pm ۵/۴
فوریت‌های پزشکی	۳۱/۲۵ \pm ۹/۵	۳۱/۱۱ \pm ۳/۷
بهداشت عمومی	۲۷/۰۰ \pm ۰/۰	۳۵/۰۰ \pm ۴/۲
مبارزه با بیماری‌ها	۲۹/۵۰ \pm ۴/۳	۳۰/۲۲ \pm ۶/۱
بهداشت محیط	۳۰/۳۶ \pm ۷/۱	۳۰/۷۷ \pm ۵/۵
بهداشت خانواده	۲۰/۰۰ \pm ۰/۰	۳۶/۳۳ \pm ۴/۱
علوم آزمایشگاهی	۲۷/۶۶ \pm ۷/۹	۳۹/۸۲ \pm ۷/۱
کل	۱۹/۶۰ \pm ۶/۹	۳۱/۷۶ \pm ۶/۴

بحث

یافته‌های این مطالعه نشان داد که دانشجویان مشروط از اعتماد به نفس کمتری نسبت به دانشجویان غیر مشروط برخوردار هستند. این یافته در بررسی‌های دیگر هم مورد تأیید قرار گرفته است. در یکی از این مطالعات آمده است که دانشجویان مشروط از سلامت عمومی و عزت نفس پایین تری برخوردار هستند (۱۴) که با یافته‌های مطالعه حاضر همخوانی دارد. شاید دانشجویان مشروط دارای ویژگی‌هایی هستند که همزمان بر روی وضعیت تحصیلی، سلامت عمومی و عزت نفس آن‌ها تأثیر می‌گذارد، مثل گرفتاری خانوادگی و مشکلات اجتماعی و اقتصادی بیشتر. یعنی با افزایش مشکلات و به دنبال آن افزایش میزان اضطراب، تصور از خود و حرمت خود در این افراد کاهش یافته که بر کارآمدی تحصیلی موثر بوده است (۱۵). به علاوه محیط دانشگاه ضمن اینکه یک محیط آموزشی است، یک محیط اجتماعی نیز هست و مخاطرات خاص خود را دارد. برخی

از دانشجویان در دوران دانشجویی با مشکلات کم و بیش بزرگی، مثل عدم علاقه به رشته‌ی تحصیلی، احساس ناتوانی در یادگیری، انتخاب واحد نادرست، احساس اجبار در پذیرفتن مقررات آموزشی، مشکلات محیط خوابگاه، نیاز مالی، غربت و نگرانی نسبت به شغل آینده روبه رو می‌شوند. البته همه‌ی مسایل روانی و اجتماعی دانشجویان برخاسته از شرایط آموزشی یا اجتماعی دانشگاه نیست و ویژگی‌های شخصی و خانوادگی آن‌ها نیز در این مورد دخیل می‌باشد. در یک مطالعه نشان داده شد که عزت نفس با پیشرفت تحصیلی به خصوص در نمونه‌های جوانتر مثل دانش‌آموزان ارتباط مثبتی داشته، با افزایش سن و سطح تحصیلات، این ارتباط کم رنگ‌تر می‌شود (۱۴). در بررسی دیگری گزارش شده است که عوامل مختلفی با پیشرفت تحصیلی مرتبط هستند. از آن جمله حمایت خانواده و مدرسه، معلم، اجتماع، فرهنگ و شیوه‌ی زندگی که همگی می‌توانند با ایجاد موفقیت تحصیلی همراه باشند که نیازمند بررسی و تحقیق

ارتقای عزت نفس بر وضعیت تحصیلی دانشجویان و همچنین برپایی کارگاه‌های افزایش اعتماد به نفس پیشنهاد می‌گردد.

نتیجه گیری

افرادی که سابقه‌ی مشروطی داشتند، نسبت به افرادی که سابقه‌ی مشروطی نداشتند، از عزت نفس پایین تری برخوردار بودند. نظریه اینکه تربیت نیروی انسانی مهم‌ترین رکن آموزش عالی بوده، مهم‌ترین عامل توسعه‌ی ملی می‌باشد و با توجه به اهمیت اعتماد به نفس دانشجویان علوم پزشکی که اغلب با مددجویانی سروکار دارند که به حمایت قوی نیاز دارند و با توجه به یافته‌های پژوهش مبنی بر اختلال عزت نفس دانشجویان مشروط نسبت به دانشجویان غیر مشروط، پیشنهاد می‌شود نحوه‌ی مقابله با عوامل مختل کننده عزت نفس و کسب مهارت‌های اجتماعی به دانشجویان مشروط آموزش داده شود. همچنین پیشنهاد می‌گردد سنجش عزت نفس دانشجویان در آغاز و کلیه‌ی مراحل تحصیل نهادینه گردد.

تقدیر و تشکر

این طرح با شماره‌ی ۷۷۶ در تاریخ ۱۳۸۸/۹/۸ در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد به تصویب رسید. از بذل مساعدت معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد به خاطر حمایت مالی از این طرح، معاونت آموزشی و کلیه‌ی دانشجویانی که در اجرای طرح صمیمانه همکاری نمودند، قدردانی و تشکر می‌شود.

بیشتر است. مطالعه‌ی دیگری گزارش کرده است که موفقیت در یک موضوع خاص درسی نمی‌تواند به طور واقعی برداشت از خود و عزت نفس را تغییر دهد. اما به هر حال بر روی انتظارات فرد از موفقیت‌های آینده بر اساس آنچه که در گذشته تجربه کرده، اثر می‌گذارد (۹).

برای مقایسه‌ی ارتباط بین پیشرفت تحصیلی و عزت نفس در جوامع مختلف، باید به اختلاف قومیت‌ها، فرهنگ‌ها، خرده فرهنگ‌ها و مقطع تحصیلی فراگیران نیز توجه داشت. چالش‌های این موضوع در یک مطالعه‌ی فرا تحلیلی به طور وسیع مورد بررسی قرار گرفته است.

در این مطالعه گزارش شده است که برای مثال با وجود آنکه سیاهپوستان آمریکا پیشرفت تحصیلی کمتری دارند، اما دارای عزت نفس بالاتری نسبت به سفیدپوستان هستند. دیگر اینکه همبستگی بین عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در مدارس ابتدایی ۰/۱۶، در راهنمایی ۰/۱۵، در دبیرستان ۰/۲۱ و در کالج به ۰/۰۹ کاهش یافته است و نتیجه می‌گیرد که این مطلب نظریه‌ی اریکسون را تایید می‌کند که پیشرفت تحصیلی برای سنین پایین مهم بوده، اما در بالغین وزن خود را از دست می‌دهد و در نهایت نتیجه‌گیری می‌کند که این اختلافات ممکن است انعکاسی از تورش یا اختلاف بین فرهنگ‌ها باشد (۸).

با توجه به اینکه عوامل مختلف دیگری نیز می‌توانند با عزت نفس و پیشرفت تحصیلی مرتبط باشند، پیشنهاد می‌شود بررسی‌های بیشتری در ارتباط با سایر عوامل مرتبط صورت گیرد. همچنین انجام پژوهشی تجربی برای تعیین تاثیر آموزش

References

1-Rafati F, Sharif F, Ahmadi J, Shafiei N .The effect of psychological status of students on their academic progress. *Journal of Shahid*

Sadoughi University of Medical Sciences.

2003;11(3): 86-80(Persian) .

2-Mazloomi SS , Mehri A , Morowati MA .

The relationship of health behavior with self-

- esteem and self-efficacy in students of Yazd Shahid Sadooghi University of Medical Sciences (2005) .*Journal Of Medical Education Development Center Of Kerman University Of Medical Sciences*. 2006;3(2): 111-117(Persian).
- 3- Alikhani Sh, Markazi Moghaddam N, Zand Begleh M. [Evaluation of influencing factors of educational decline of nursing students of Artesh University of Medical Sciences between 1380 and 1383]. *Journal of Artesh University of Medical Sciences*. 2006; 2(4): 819-24. (Persian) .
- 4-Hosseini MA, Karimi H, Tadi K .Relationship of self-esteem to the level of learning of self-care in cerebral palsy teenagers . *Journal of The Shaheed Beheshti University of Medical Sciences*. 2002;26(1): 36-33.
- 5-Wells D, Miller M, Tobacyk J, Clanton R. Using a psychoeducational approach to increase the self-esteem of adolescents at high risk for dropping out. *Adolescence*. 2002;37(146):431-4.
- 6-Kobal D, Musek J. Self-concept and academic achievement: Slolovenia and France. *Pers Individ Differ* .2001; 30(5): 887-99.
- 7-Woo TO, Frank N. Academic performance and perceived validity of grades: an additional case for self-enhancement. *The Journal of social psychology* .2000; 140(2): 218-26.
- 8-Wickline VB, Bailey W, Nowicki S. Cultural in-group advantage:emotion recognition in African American and European American faces and voices. *The Journal of genetic psychology*. 2009;170(1):5-29.
- 9-Bertucci A, Conte S, Johnson DW, Johnson RT. The impact of size of cooperative group on achievement, social support, and self-esteem. *The Journal of general psychology*. 2010 Jul-Sep;137(3):256-72.
- 10-Hosseini M, Dejkam M, Mirlashari J . Correlation between Academic Achievement and Self-esteem in Rehabilitation Students in Tehran University of Social Welfare & Rehabilitation . *Iranian Journal of Medical Education*. 2007; 7(1): 137-141 (Persian) .
- 11-Lopez EJ, Stewart E, Garcia-Vasquez. Acculturation, social support and academic achievement of Mexican and Mexican American high school students: an exploratory study. *Psychology in the Schools* .2002; 39(3): 245-57.
- 12-Fathi Ashtiani A .A study of personality characteristics in adolescents and its relationship with academic achievement . *Kowsar Medical Journal* .1998;3(2): 95-91 (Persian) .

13-Fathi ashtiani A, Tavallaii A, Azizabadi Farahani, Moghani lankarani M . Association of psychological symptoms and self esteem in chemical warfare agent exposed veterans. *Journal of Military Medicine*. 2008;9(4): 273-282(Persian) .

14-Zare N , Daneshpajoo F, Amini M , Razeghi M , Fallahzadeh MH . the relationship between self-esteem, general health and academic achievement in students of Shiraz University of Medical Sciences .*Iranian Journal od medical education*. 2007;7(7):59-67 (Persian) .

15-Moshki M, Ghofranipoor F, Azad Fallah P, Hajizadeh E .Effect of an educational program with self-esteem and health control beliefs on mental health promotion of university students. *Feyz, Kashan University of Medical Sciences*. 2009;12(4): 38-45(Persian).